

С. В. Князь,
Н. Г. Георгіаді,
Я. Я. Пушак,

Національний університет «Львівська політехніка»

ТРАНСФЕРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПАРАМЕТРИ Й ХАРАКТЕРИСТИКИ

Постановка проблеми. В умовах становлення ринкової інфраструктури, зокрема інноваційних структур реалізація машинобудівними підприємствами програм інноваційного розвитку є достатньо проблематичним. Проблема, насамперед, полягає в тому, що в Україні практично не функціонує механізм венчурів. Практично всі ризики, пов'язані з розробленням і реалізацією інновацій, «лягають на спину» машинобудівних підприємств. Очевидно, що реалізація програм розвитку інноваційної діяльності неможлива лише за рахунок власних коштів організацій. Підприємства змушені залучати зовнішні джерела ресурсів. Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що на сьогодні ці умови є дуже жорсткими. Нездатність підприємств їх виконати є причиною зниження їх платоспроможності і втрата ліквідності, банкрутства, втрати контролю над активами. Основними факторами, які призводять до таких наслідків, є неволодіння керівниками машинобудівних підприємств теоретико-методичним інструментарієм із управління трансфером інноваційних ресурсів.

Мета статті. Метою статті є розкрити сутність теоретико-методичних положень з формування й використання системи трансферного забезпечення розвитку інноваційної діяльності машинобудівних підприємств.

Аналіз останніх публікацій. В економічній енциклопедії за редакцією С. Мочерного поняття «трансфер» має кілька означень: 1) переказ іноземної валюти з однієї країни в іншу; банківські операції із зустрічних переказів валют двох або кількох країн; 2) передання однією особою іншій права володіння цінними паперами; 3) перенесення оплати згідно з угодою з одного рахунку на інший; 4) переїзд громадян з однієї країни до іншої; перевезення туристів з аеропорту до готелю, між містами [5, с. 682]. Огляд наукової літератури [1; 3 — 15] показав, що часто вживаними є такі словосполучення, як «трансфер технологій», «міжбюджетний трансфер», «трансферна ціна», «трансферне ціноутворення», «трансферні платежі», «трансферні послуги», «трансфер капіталу» тощо. Аналіз сутності цих понять показав,

що під час дослідження проблем розвитку інноваційної діяльності вони лише фрагментарно розкривають особливості трансферу. Це стало підставою для того, щоб ввести поняття «система трансферного забезпечення розвитку інноваційної діяльності підприємства» (СТЗРІДП). Дослідження, проведені на засадах вивчення праць провідних науковців у сфері інноваційного розвитку [1; 3 — 15], а також матеріалів машинобудівних підприємств (ВАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин», ВАТ «Донецькгірмаш», ДП «Вінницький авіаційний завод», ЗТТ «Електрон», ВАТ «Львівський локомотиворемонтний завод», Концерн «Міжрегіональний агротехнічний центр», ВАТ «Львівський завод фрезерних верстатів», ВАТ «Іскра», ЗАТ «Автовантажувач», ТЗОВ «Галицький автозавод», ВАТ «Дрогобицький долотний завод», ТЗОВ «Інтер ПЕТ», ТОВ «Львівські автобусні заводи» тощо) дозволяють стверджувати, що на сьогодні теоретико-методичний інструментарій з формування й використання цієї системи відсутній.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосовуючи термінологічний принцип наукового пізнання дійсності нами виділено сутнісні ознаки цього поняття й сформульовано його позначення шляхом встановлення взаємозв'язків між ними. Сутнісними ознаками ТЗРІДП є: 1) інноваційні ресурси; 2) трансферні відносини; 3) достатність інноваційних ресурсів; 4) зміни значень параметрів інноваційної діяльності машинобудівного підприємства.

Базуючись на виділених сутнісних ознаках, доцільно відзначити, що ТЗРІДП з позиції кількісного підходу означає достатність інноваційних ресурсів, отриманих в результаті реалізації трансферу для досягнення очікуваних змін значень параметрів інноваційної діяльності машинобудівного підприємства. У свою чергу, з позиції процесійного підходу під ТЗРІДП доцільно розуміти сукупність взаємопов'язаних етапів реалізації трансферу інноваційних ресурсів для досягнення очікуваних змін значень параметрів інноваційної діяльності машинобудівного підприємства. Необхідно звернути увагу на те, що в цьому випадку йдеться виключно про ту частину інноваційних ресурсів,

Рис. 1. Система трансферного забезпечення розвитку інноваційної діяльності машинобудівного підприємства

яка є предметом трансферних відносин машинобудівного підприємства з іншими організаціями або з власними відокремленими підрозділами (представництва, материнські й дочірні компанії тощо). З огляду на це, інноваційні ресурси доцільно поділити на власні і трансферні. До трансферних інноваційних ресурсів належать права власності на активи, науково-технологічна інформація, інноваційні продукти і технології, фінансові ресурси, працівники підприємства та інших організацій як носії технологічної інформації.

Ураховуючи сутність поняття ТЗРІДП, а також види трансферних ресурсів, нами запропоновано класифікувати трансфер за такими ознаками:

- за об'єктом (трансфер прав власності на активи, трансфер науково-технологічної інформації, трансфер інноваційних продуктів і технологій, трансфер фінансових ресурсів, трансфер працівників машинобудівного підприємства та інших організацій як носіїв технологічної інформації, а також комбінований трансфер);

- за напрямком потоків ресурсів (вхідний і вихідний трансфер);

- за відношенням до суб'єктів трансферних відносин (внутрішній і зовнішній трансфер);

- за характером зв'язків (односторонній, двосторонній і багатосторонній трансфер);

- за місцем у динаміці трансферних систем (первинний і вторинний трансфер).

Узагальнення матеріалів досліджених машинобудівних підприємств, а також позицій науковців, які зай-

маються проблемами інноваційного розвитку організацій [1; 3 — 15], дозволило дійти висновку, що ТЗРІДП доцільно розглядати як систему. Складовими елементами системи ТЗРІДП (СТЗРІДП) є цілі трансферу, суб'єкти і об'єкти трансферних відносин, об'єкти трансферного забезпечення, технології управління трансферним забезпеченням, а також трансферні моделі. На рис. 1 наведено графічну модель СТЗРІДП.

Для кожного із суб'єктів трансферних відносин цілі трансферу є індивідуальними. Під час реалізації машинобудівним підприємством програм інноваційного розвитку метою трансферу є своєчасне й повне отримання трансферних ресурсів, необхідних для виконання конкретних видів робіт за етапами реалізації програми.

У свою чергу, інші суб'єкти трансферної системи (відокремлені структурні підрозділи і бізнес-партнери машинобудівного підприємства), які виступають в ролі постачальників трансферних ресурсів, мають за мету отримати своєчасну й повну оплату за трансферні ресурси. Таку ж ціль може переслідувати й машинобудівне підприємство у випадку, коли воно стає не базовим підприємством, на якому реалізується певна програма інноваційного розвитку, а лише її учасником. Матеріали досліджених машинобудівних підприємств показали, що цілі трансферу реалізуються на договірних засадах. Аналізування контрактів, укладених суб'єктами трансферних відносин, показало, що об'єктами трансферних відносин постають трансферні ресурси. Їх передача від одного суб'єкта

Трансферні моделі

Види трансферних моделей	Сутність трансфертних моделей
Модель кредитування	У цій моделі машинобудівне підприємство може бути кредитором, позичальником, поручителем або гарантом. Незалежно від його місця в цій моделі її реалізація передбачає отримання позичальником трансферних ресурсів на умовах платності, строковості, забезпеченості і зворотності.
Модель інвестування	Під час застосування моделі інвестування машинобудівне підприємство може виступати в ролі інвестора або реципієнта. Її застосування передбачає отримання інвестором унаслідок трансферу ресурсів прав власності на об'єкт інвестування. Ця модель може передбачати також здійснення інвестицій у формі вкладення трансферних ресурсів у статутний фонд венчурного підприємства. Метою застосування цієї моделі є одержання прибутку у формі приросту вартості активів або формі отримання дивідендів чи відсотків.
Модель внутрішнього переміщення трансферних ресурсів	Модель передбачає передачу трансферних ресурсів одним підрозділом організації іншим структурним підрозділам. Ця модель трансферу може здійснюватись як на платних, так і безплатних умовах залежно від того, який статус в організації має підрозділ, що постає в ролі реципієнта трансферних ресурсів.
Модель купівлі трансферних ресурсів	Цю модель можна розглядати як різновид моделі інвестування. Різниця між ними полягає в тому, що метою реалізації моделі інвестування є отримання в майбутньому прибутку від володіння або використання трансферних ресурсів, а метою моделі купівлі трансферних ресурсів є їх використання у виробничо-господарському процесі підприємства з метою їх подальшого розвитку або використання для створення інноваційної продукції.
Модель продажу трансферних ресурсів	Ця модель також є різновидом моделі інвестування. Її особливістю є те, що при продажу трансферних ресурсів їх власник отримує дохід, у тому числі прибуток у момент виконання трансферу. У свою чергу, модель інвестування передбачає, що інвестор отримуватиме прибуток періодично протягом тривалого періоду часу.
Модель трансферу з використанням давальницької сировини	Сутність цієї моделі полягає в тому, що вона передбачає передачу одним суб'єктом іншому трансферних ресурсів у формі сировини (напівфабрикатів) для її подальшої обробки і повернення постачальнику. У цій моделі сировина або напівфабрикати, по суті, є технологічною інформацією або інноваційним продуктом в стані розробки. Згідно з договором про отримання давальницької сировини отримувач трансферних ресурсів виконує роботи, які є частиною проекту створення технологічної інформації або продукту.
Модель трансферу на умовах науково-виробничої кооперації	Цю модель застосовують через оголошення грантів, конкурсів на можливість отримання договору щодо виконання госпдоговірної або держбюджетної теми. Ця модель може функціонувати самостійно або в поєднанні з моделлю трансферу працівників підприємства як носіїв технологічної інформації.
Модель трансферу працівників підприємства як носіїв технологічної інформації	Сутність цієї моделі полягає в тому, що організації працівники, які є розробниками інноваційних ідей і мають досвід їх реалізації, можуть на договірних засадах, що передбачають платні, умови використовувати цих працівників як трансферний ресурс. Тобто підприємство на певний період часу передає свого працівника іншій організації для виконання ним конкретних робіт (навчальних, управлінських, науково-дослідних, дослідно-конструкторських тощо).
Модель трансферу на умовах лізингу	Ця модель передбачає передачу трансферних ресурсів одним суб'єктом іншому на умовах підписання лізингового договору.
Модель трансферу у формі платного навчання й консультування	Ця модель здебільшого використовується як прихована форма продажу технологічної інформації. Її застосовують шляхом проведення платних консультацій, стажувань і семінарів, організації циклів групових занять, видання і продаж інструктивно-методичних матеріалів із застосування інноваційних технологій тощо.
Модель трансферу у формі отримання трансферних ресурсів за результатами проведення тендерів	Модель, заснована на механізмі тендерів, передбачає отримання підприємством інноваційних трансферних ресурсів за умов виконання ним певних умов суб'єкта, який оголошує і проводить тендер. Як правило, ці умови зводяться до певних порівняльних переваг, одного проекту порівняно з іншими проектами, які розглядаються на тендері. Однією з ключових проблем цієї моделі є корупційність тендерних комісій. Одним з найбільш перевірених способів її розв'язання є досягнення максимального рівня публічності умов проведення тендерів.

Класифікація цілей застосування технологій управління фінансовими ресурсами

Класифікаційні ознаки	Види цілей
За змістом	Достатність коштів для РІДП; своєчасність надходження коштів для РІДП; невисока вартість залучення коштів для РІДП; низький ризик залучення коштів для РІДП; потенційна привабливість вкладення коштів у РІДП; очікуваний рівень рентабельності й оборотності коштів, вкладених у РІДП; достатній рівень ліквідності і платоспроможності активів підприємства тощо.
За суб'єктами інноваційної діяльності	Цілі замовників інновації; цілі розробників інновації; цілі підприємств, які реалізують інновацію; цілі інвесторів і кредиторів.
За терміном реалізації	Поточні цілі РІДП; довгострокові цілі РІДП.

Примітки: РІДП — розвиток інноваційної діяльності машинобудівного підприємства.

трансферу до іншого супроводжується використанням конкретної трансферної моделі (табл. 1). Її вибір обумовлюється контрактом.

Однією з основних особливостей СТЗРІДП є те, що незалежно від того, яку саме трансферну модель обирають суб'єкти трансферних відносин, вони завжди здійснюють трансфер фінансових ресурсів. Саме ця особливість є причиною проблематичності формування й раціонального використання СТЗРІДП. Указана обставина вимагає від суб'єктів трансферних відносин, залежно від їх фінансово-економічних пріоритетів, застосовувати певні технології управління трансферними ресурсами, зокрема фінансовими. У табл. 2 наведено цілі, які необхідно враховувати суб'єктам трансферних відносин під час застосування технологій управління фінансовими ресурсами.

На рис. 2 виділено параметри й характеристики СТЗРІДП. До параметрів СТЗРІДП належать цілі, функції, стани і властивості. Ці параметри взаємопов'язані. Метою системи є реалізація цілей її суб'єктів, тобто своєчасне й повне отримання трансферних ресурсів, необхідних для виконання конкретних видів робіт за етапами реалізації програми інноваційного розвитку одними суб'єктами, а також отримання своєчасної і повної оплати за трансферні ресурси іншими суб'єктами. Ті суб'єкти СТЗРІДП, які займаються виключно фінансуванням інноваційної діяльності, наприклад, венчурні фонди й банки, плату за трансфер фінансових ресурсів отримують у формі відсотків за надані кредити або у формі прибутку. Вивчення діяльності венчурних організацій показало, що в більшості випадків вони взаємодіють з інноваційними структурами, а саме технопарками, технополісами, бізнес-

інкубаторами, інноваційними кластерами тощо. Загальновідомо, що венчурні організації формуються як фінансові синдикати. Це дозволяє їм диверсифікувати джерела ресурсів і розподіляти ризики фінансування діяльності суб'єктів інноваційних структур. Їх метою є отримання прав на розпорядження технологічною інформацією, яка є результатом креативних пошуків суб'єктів інноваційних структур.

Тобто венчурні організації здійснюють трансфер капіталу взамін на трансфер технологій (технологічної інформації). Ставши власниками технологічної інформації, венчурні фонди і банки виступають як посередники, тобто перепродують її багатонаціональним компаніям, які в подальшому здійснюватимуть застосування її на практиці. На рис. 3 наведено типову модель взаємозв'язків між суб'єктами трансферних відносин.

Щодо функцій СТЗРІДП, то до них слід відносити інформаційно-комунікаційну функцію, функцію узгодження інтересів суб'єктів трансферних відносин, функцію раціонального використання інноваційного потенціалу суб'єктів трансферних відносин, логістичну функцію.

Інформаційно-комунікаційна функція репрезентує собою взаємозв'язки й у середині СТЗРІДП, і зв'язки системи із зовнішнім середовищем. Вона забезпечує обмін інформацією між наявними й потенційними суб'єктами трансферу на предмет ринкових цін, попиту на трансферні ресурси і їх пропозиції тощо. Чим більшою є кількість комунікаційних каналів і джерел, з яких надходить ця інформація, тим більшою є ймовірність прийняття раціональних рішень суб'єктами трансферних відносин, зокрема щодо обрання найбільш вигідних трансферних моделей (див. табл. 1).

Функція узгодження інтересів суб'єктів трансфер-

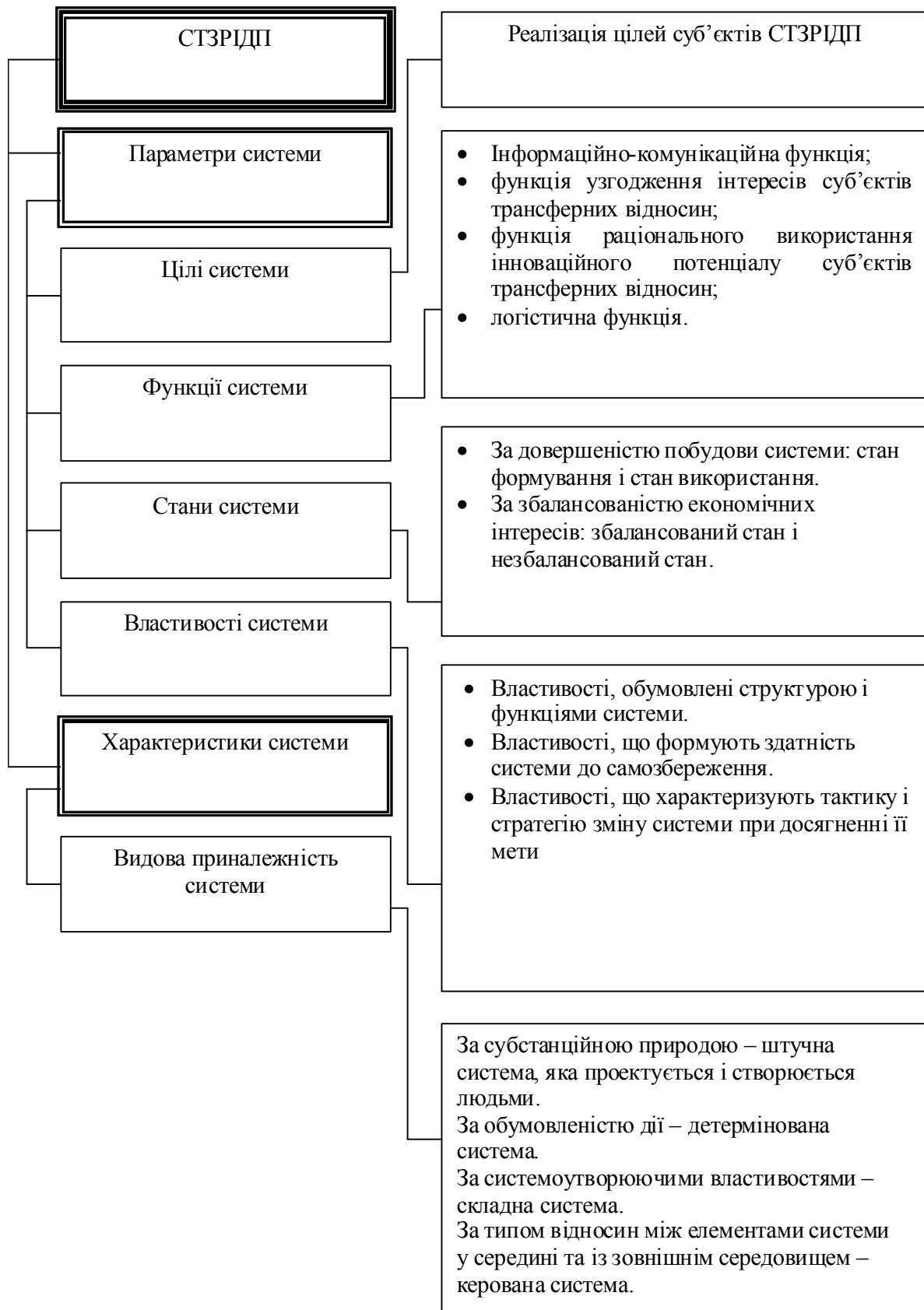

Рис. 2. Параметри й характеристики СТЗРІДП

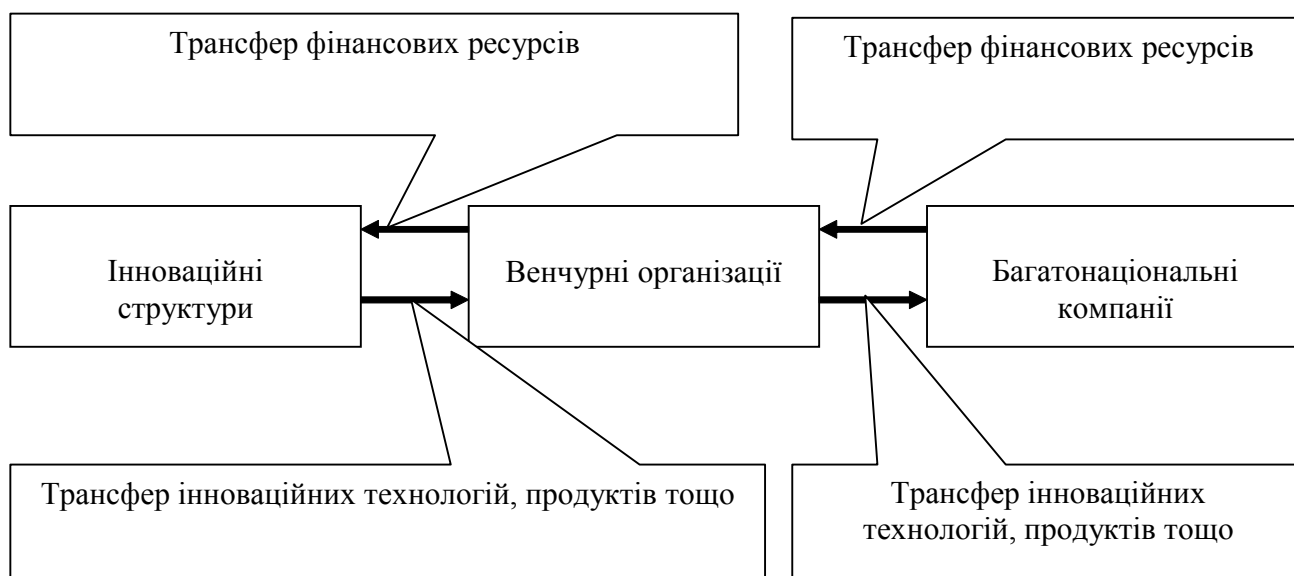

Рис. 3. Типова модель взаємозв'язків між суб'єктами трансферної системи

них відносин реалізується за результатами оцінювання суб'єктами трансферу власних можливостей щодо досягнення встановлених цілей, зокрема цілей виконання програм інноваційного розвитку. Оцінивши власний інноваційний потенціал, а саме обсяг і структуру інноваційних ресурсів, здатність персоналу, організації їх використати, приймаються рішення щодо необхідності залучення інноваційних трансферних ресурсів. Ключовим аспектом таких рішень є умови залучення інноваційних трансферних ресурсів. Їх діапазон може бути дуже широким — від втрати контролю над капіталом підприємства до безоплатного отримання трансферних ресурсів. Вивчення матеріалів машинобудівних підприємств, венчурних організацій, а також суб'єктів інноваційних структур показало, що вибір прийнятності конкретних умов залучення інноваційних трансферних ресурсів залежить від того, наскільки СТЗРІДП ефективно реалізується інформаційно-комунікаційна функція. Проведені дослідження дають змогу стверджувати, що потенційні інвестор і кредитори, маючи інформацію про недостатність інноваційних ресурсів у певних інноваційно-активних організацій, часто застосовують агресивні стратегії, що спрямовані на заволодіння активами цих компаній. Їх реалізація у більшості випадків супроводжується поширенням неправдивої, компрометуючої інформації про їх фінансовий стан, внутрішні конфлікти, негативний вплив виробництва на екологію, ставлення керівників і власників цих організацій до конфліктів, які носять аморальний і антисуспільний характер тощо. Часто організації, які опинилися в ролі «мішені» для інвесторів і конкурентів, втягуються в численні затяжні судові процеси для їх відволікання

від основного виду діяльності. Ці та інші дії в системі інформаційного забезпечення інноваційно-активних організацій строюють так звані інформаційні шуми, а також обмежують чисельність комунікаційних каналів, що в цілому погіршує умови прийняття об'єктивних управлінських рішень і спонукає власників і керівників цих підприємств приймати пропозиції, які суперечать цілям організації.

Функція раціонального використання інноваційного потенціалу суб'єктами трансферних відносин реалізується суб'єктами СТЗРІДП під час використання інноваційних ресурсів, у тому числі трансферних на усіх етапах інноваційного процесу, особливо під час комерціалізації інновацій, тобто дрібносерійному й серійному виробництві інноваційної продукції. Ураховуючи те, що інновації забезпечують максимальний прибуток на початковій фазі їх життєвого циклу, то принципово важливим є раціоналізувати витрати, пов'язані з розробкою і впровадженням інновації, починаючи вже з моменту висунення інноваційної ідеї. Це пов'язано з тим, що на будь-якому етапі інноваційного процесу на ринку можуть з'явитись продукти-аналоги або продукти-замінники, які неминуче призведуть до пониження рентабельності реалізації інноваційної програми.

Щодо логістичної функції СТЗРІДП, то, як відомо, логістика є сукупністю теоретичних і методико-прикладних положень з управління потоками ресурсів. Ураховуючи це, очевидно, що СТЗРІДП є системою управління потоками інноваційних трансферних ресурсів, які машинобудівні підприємства використовують для розвитку інноваційної діяльності. Реалізація системою цієї функції забезпечує оптимізування витрат коштів, часу, а також інтелектуальних витрат

суб'єктів СТЗРІДП під час прийняття рішень щодо обрання прийнятних умов залучення і використання інноваційних трансферних ресурсів. Л.Шевців стверджує, що логістичну функцію доцільно реалізовувати на засадах врахування таких принципів: «... економічної ефективності, інтегрованості інформаційного забезпечення керівників машинобудівних підприємств, обґрунтованості сформованих планів, критеріальності способів оцінювання логістичних витрат, причинно-наслідкових зв'язків між значеннями показників, які характеризують логістичні витрати машинобудівного підприємства й очікуваними ефектами від понесення цих витрат, технологічності, сегментованості витрат, адресності, альтернативності, системності...» [13]. За дослідженнями автора, дотримання керівниками машинобудівних підприємств сукупності виділених принципів гарантує отримання ними очікуваних ефектів від реалізації логістичної функції [13].

Серед параметрів СТЗРІДП виділено також стани системи. За результатами проведених досліджень їх класифіковано за довершеністю побудови системи (стан формування і стан використання) і за збалансованістю економічних інтересів (збалансований стан і незбалансований стан). Ознакою перебування СТЗРІДП у стані використання є наявність угод про трансфер інноваційних ресурсів між суб'єктами трансферної системи. Виконання цих угод не засвідчує ліквідації системи, оскільки отримання суб'єктами інноваційних трансферних ресурсів вимагає застосування певних технологій управління ними. Враховуючи це, наявність рішень щодо обрання технологій управління інноваційними трансферними ресурсами також є ознакою перебування СТЗРІДП в стані використання. У випадку відсутності цих ознак, доцільно визнати, що СТЗРІДП перебуває у стані формування. Узагальнення позицій науковців [1; 3 — 15], а також матеріалів машинобудівних підприємств указує на те, що серед ознак перебування СТЗРІДП у стані формування доцільно також виділяти факт започаткування переговорного процесу між потенційними суб'єктами трансферних відносин. Його характеристиками є конкретизація цілей суб'єктів майбутньої системи, аналізування альтернативних варіантів трансферних моделей, а також доцільних технологій управління інноваційними трансферними ресурсами.

Щодо ознаки збалансованості економічних інтересів, то виділені стани доцільно розглядати з позиції інтересів суб'єктів СТЗРІДП, а також з позиції їх відносин із державою та суспільством. Так, якщо йдеться про інтереси в середині системи, то збалансованими їх доцільно вважати тоді, коли очікувані ефекти від використання трансферних моделей є взаємовигідними і для постачальників, і для отримувачів інновацій-

них трансферних ресурсів. У випадку, коли трансферні відносини будуються в умовах диктату з боку однієї із сторін, то, як правило, інтереси слабшої сторони враховуються мінімально або зовсім ігноруються фінансово-могутнішим партнером. У свою чергу, у відносинах з державою й суспільством збалансованість економічних інтересів має місце тоді, коли є прямо пропорційна залежність вигод держави й суспільства від покращання значень показників, які характеризують реалізацію цілей суб'єктів СТЗРІДП. Фахівці стверджують, що найпроблематичнішими аспектами забезпечення такого збалансування є екологія, стандарти якості й корупція в органах державної влади.

До параметрів СТЗРІДП належать також її властивості обумовлені структурою й функціями системи, властивості, що формують здатність системи до самозбереження, а також властивості, що характеризують тактику і стратегію зміни системи при досягненні її мети. За дослідженнями Е.Гаврилова, М.Дмитриченка, В.Долі, О.Ланового, І.Лінніка, В.Поліщука, О.Старіш перша група властивостей є системоутворюючою. Вона включає такі властивості, як структурна й функціональна складність, організованість, розчленованість, варіативність, елементарність, надійність, завершеність системи тощо. Серед другої групи властивостей доцільно виділити адаптивність, структурно-функціональну організованість і стохастичність, дискретність тощо. Третя група включає властивість спонтанної чи внутрішньої активності, а також властивість цілеспрямованої активності [7 — 9]. Вищевказані властивості прямо пов'язані характеристиками СТЗРІДП, а саме — із видовою приналежністю системи. Базуючись на сучасній теорії систем, виявлено, що СТЗРІДП за субстанційною природою — штучна, за обумовленістю дії — детермінована, за системоутворюючими властивостями — складна, за типом відносин між елементами системи у середині та із зовнішнім середовищем — керована.

Висновки й напрями подальших досліджень.

1. В умовах становлення ринкової інфраструктури, зокрема інноваційних структур, реалізація машинобудівними підприємствами програм інноваційного розвитку є достатньо проблематичним, зокрема через недовіру ринку венчурів. Практично всі ризики, пов'язані з розробленням і реалізацією інновацій, «лягають на спину» машинобудівних підприємств. Очевидно, що реалізація програм розвитку інноваційної діяльності неможлива лише за рахунок власних коштів організацій. Підприємства змушені залучати зовнішні джерела ресурсів. Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що на сьогодні ці умови є дуже жорсткими. Нездатність підприємств їх виконати є причиною зниження їх платоспроможності і втрата

ліквідності, банкрутства, втрати контролю над активами. Основними факторами, які призводять до таких наслідків, є неволодіння керівниками машинобудівних підприємств методичним інструментарієм із управління трансфером інноваційних ресурсів.

2. Трансферна діяльність спрямована на раціональне й ефективне акумулювання, розподіл, використання й перерозподіл інноваційних трансферних ресурсів з метою максимізації прибутку, а також забезпечення стійкості й належного рівня безпеки підприємства і його власників. Розвивати інноваційну діяльність машинобудівних підприємств необхідно на засадах побудови системи трансферного забезпечення. Однією з основних особливостей СТЗРІДП є те, що незалежно від того, яку саме трансферну модель обирають суб'єкти трансферних відносин, вони завжди здійснюють трансфер фінансових ресурсів. Саме ця особливість є причиною проблематичності формування і раціонального використання СТЗРІДП. Указана умова вимагає від суб'єктів трансферних відносин, залежно від їх фінансово-економічних пріоритетів, застосовувати певні технології управління трансферними ресурсами, зокрема фінансовими.

3. За характером формування СТЗРІДП є колективною системою, яка формується на договірних засадах. Її цілі є сукупністю цілей машинобудівного підприємства, з одного боку, і цілей інших суб'єктів трансферних відносин, — з іншого. Під час узгодження й реалізації цих цілей СТЗРІДП виконує кілька функцій, а саме: інформаційно-комунікаційну функцію, функцію узгодження інтересів суб'єктів трансферних відносин, функцію раціонального використання інноваційного потенціалу суб'єктів трансферних відносин і логістичну функцію. Ураховуючи це, незаперечними є той факт, що суб'єкти СТЗРІДП є рушіями реалізації встановлених цілей. Зважаючи на фактори внутрішнього й зовнішнього середовища системи, вони ухвалюють рішення, під впливом яких система залежно від стану, у якому вона перебуває, починає реалізовувати свої функції. Стан реалізації цілей суб'єктів системи, а також динаміка їх інтересів виступають збудниками властивостей системи. Як наслідок, система функціонує, самоліквідується, стає частиною більш крупної системи або видозмінюється.

Подальші дослідження доцільно формувати в напрямку побудови автоматизованих технологій управління СТЗРІДП.

Література

1. **Бажал Ю.М.** Економічна теорія технологічних змін / Бажал Ю.М. — К. : Заповіт, 1996. — 240 с.
2. **Великий** тлумачний словник сучасної української

мови / Уклад. і голов. Ред. В.Т.Бусел. — К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. — 386, 1087 с. 3. **Гончаренко Т.П.** Управління науково-технічним потенціалом промислового підприємства в умовах глобальної конкуренції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним прогресом» / Т.П. Гончаренко. — Суми, 2006. — 20 с. 4. **Горбунов А.Р.** Управление финансовыми потоками и организация финансовых служб предприятий, региональных администраций и банков / Горбунов А.Р. — М. : Анкил, 2000. — 224 с. 5. **Економічна** енциклопедія : у 3-х томах. — Т.3 / за ред. С.В. Мочерного та ін. — К. : Академія, 2002. — 952 с. 6. **Крупка М.І.** Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка. — Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2001. — 608 с. 7. **Основи** теорії систем і управління / Е.В. Гаврилов, М.Ф. Дмитриченко, В.К.Доля та ін. — К. : Знання України, 2005. — 344 с. 8. **Старіш О. Г.** Теорія відкритих систем як парадигма процесів глобального розвитку / О. Г. Старіш. — Сімферополь : Універсум, 2003. 9. **Старіш О.Г.** Системологія : підручник / О. Г. Старіш. — К. : ЦНЛ, 2005. — 232 с. 10. **Стирський М.** Венчурне інвестування в Україні у контексті європейського досвіду / М. Стирський. — Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2006. — 554 — 555 с. 11. **Стратегічні** виклики XXI століття суспільству та економіці України : в 3 т. / за ред. акад. НАН України В.М. Геєця, академ. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. — К. : Фенікс, 2007. 12. **Чухрай Н.І.** Глобалізація та науково-технічна безпека країни / Н. І. Чухрай // Вісник НУ «Львівська політехніка». — Вип. №448 : Проблеми економіки та управління — Львів, 2002. — С. 7 — 14. 13. **Шевців Л.Ю.** Оцінювання та планування логістичних витрат машинобудівних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Л.Ю. Шевців. — Львів, 2009. — 23 с. 14. **Burgelman R., Maidique M.** Strategic management of technology and innovation. (USA) / Burgelman R., Maidique M. — Illinois : IRWIN, Homewood, 1998. — 604. 15. **Maquire C., Karlauskas E., Weir A.** Information services for innovative organizations (USA) / Maquire C., Karlauskas E., Weir A. — California : Academic press inc., 1994. — 319 p.

Князь С. В., Георгіаді Н. Г., Пушак Я. Я. Трансферне забезпечення інноваційного розвитку машинобудівних підприємств: параметри і характеристики

У статті розглядається сутність поняття «система

трансферного забезпечення розвитку інноваційної діяльності машинобудівного підприємства». На засадах застосування загальнонаукових принципів пізнання дійсності в ній уточнено цілі, функції, стани, властивості й характеристики системи трансферного забезпечення розвитку інноваційної діяльності машинобудівного підприємства.

Ключові слова: інновації, трансферт, розвиток, машинобудування, підприємство.

**Князь С. В., Георгиади Н. Г., Пушак Я. Я.
Трансфертное обеспечение инновационного развития машиностроительных предприятий: параметры и характеристики**

В статье рассматривается сущность понятия «система трансферного обеспечения развития инновационной деятельности машиностроительного предприятия». На принципах применения общенаучных принципов познания действительности в ней уточнены цели, функции, состояния, свойства и характери-

стики системы трансферного обеспечения развития инновационной деятельности машиностроительного предприятия.

Ключевые слова: инновации, трансферт, развитие, машиностроение, предприятие.

**Knyaz' S. V., Georgiadi N. G., Pushak Ya. Ya.
Transfer providing of innovative development of machine-building enterprises: parameters and descriptions**

In the article essence of concept is examined «system of the transfer providing of development of innovative activity of machine-building enterprise». On principles of application of scientific principles of cognition of reality aims, functions, states, properties and descriptions of the system of the transfer providing of development of innovative activity of machine-building enterprise, are specified in it.

Key words: innovations, transfer, development, engineering, enterprise.

Стаття надійшла до редакції 23.12.2009

Прийнято до друку 26.02.2010